

Kamer der Volksvertegenwoordigers.

VERGADERING VAN 15 JUNI 1927

Wetsvoorstel tot intrekking van de achtste alinea van artikel 9 alsmede van de tweede alinea van artikel 18 der wet van 29 Juli 1926, houdende perequatie van de rustpensioenen uitgekeerd door de Staatskas, van de pensioenen ten laste der Voorzorgskassen, enz. (1).

VERSLAG

NAMENS DE MIDDENAFDEELING (2) UITGEBRACHT DOOR DEN HEER FIEULLIEN.

MIJNE HEEREN,

Het wetsvoorstel is in al de Afdeelingen nagenoeg zonder bespreking aangenomen geworden. In verscheidene Afdeelingen hebben leden verklaard, dat zij er voor stemden, onder voorbehoud van onderzoek omtrent de geldelijke gevolgen welke het voorstel zou met zich brengen en inzooverre hetzelfde door de Regeering zou bijgetreden worden.

De Middenafdeeling heeft het voorstel insgelijks goedgekeurd, zonder eenig voorbehoud door sommige leden; door andere leden, mits overeenstemming vanwege de Regeering.

* *

De wet van 29 Juli 1926 betreffende de perequatie van de rustpensioenen uitgekeerd door de Staatskas, van de pensioenen ten laste der Voorzorgskassen, enz., bepaalt dat :

« In geen geval het veranderlijk gedeelte het vast gedeelte mag overschrijden. »

Dezelfde bepaling was te vinden in de wet op de pensioenen voor de oorlogsslachtoffers (burgerlijke en militaire invaliden; oorlogsweduwen- en weezen, enz.). Zij werd, op voorstel van de Regeering, ingetrokken bij de wet van 14 Januari 1927.

De opstellers van het wetsvoorstel stellen denzelfden maatregel voor betreffende de rechthebbenden op van de burgerlijke pensioenen.

De Middenafdeeling besliste aan de Regeering onderscheidene vragen te stellen, inzonderheid over :

- 1° het getal gepensionneerden wier pensioen minder bedraagt dan 3,000 frank;
- 2° de redenen van het geringe bedrag dezer pensioenen;

(1) Wetsvoorstel, n° 68.

(2) De Middenafdeeling bestond uit de heeren Lemonnier, voorzitter, Raemdonck, Fieullien, Van Schuylenbergh, Boens, Samyn en Van Hoeck.

3° den aard en den duur van de diensten welke recht op het pensioen hebben gegeven;

4° het beloop der uitgaven welke de aanneming van het voorstel moet met zich brengen;

5° het advies van de Regeering inzake het voorstel op zich zelf.

De Middenafdeeling heeft uw verslaggever gelast zich, dienaangaande, in betrekking te stellen met den Minister van Financiën. Hierna vatten wij de verklaringen samen, welke ons werden gedaan en de antwoorden op de gestelde vragen :

De bestaansreden van de bepaling, waarbij het bedrag van het veranderlijk gedeelte beperkt wordt tot het bedrag van het vast gedeelte, berust hierin, dat het grondslagen cijfer van het veranderlijk gedeelte der kleine pensioenen veel hooger is dan dat van de overige pensioenen :

A. Voor de pensioenen waarvan het vast gedeelte niet 3,000 frank overschrijdt, bedraagt dit cijfer 10 frank per 100 frank voor de eerste tien honderdtallen, 5 frank per 100 frank voor de volgende tien honderdtallen en 3 frank per 100 frank voor de overige honderdtallen, elke breuk gerekend voor een volledig honderdtal.

B. Voor de pensioenen boven de 3,000 frank, is het cijfer, binnen het bestek van een maximum van 600 frank, bepaald op 10 frank per 100 frank voor de eerste tien honderdtallen en op 2 frank per 100 frank voor de overige, zonder dat het veranderlijk gedeelte van deze pensioenen echter lager mag zijn dan dat van een pensioen van 3,000 frank.

Met het grondslagen cijfer A, bereikt het veranderlijk gedeelte het peil van het vast gedeelte veel sneller dan met het grondslagen cijfer B. Inderdaad, voor een vast pensioen van 1,000 frank en minder, staat het veranderlijk gedeelte gelijk met het vast gedeelte van af de tiende schijf van het index ($10 \times 100 = 1,000$ frank), terwijl er 14 schijven noodig zijn voor een pensioen van 2,000 frank en 22 schijven voor een pensioen van 3,100 frank om een veranderlijk gedeelte te hebben van hetzelfde beloop als het vast gedeelte. Echter, voor dit laatste pensioen, zou het veranderlijk gedeelte het vast gedeelte te boven gaan vanaf de achttiende schijf, voor de reden dat het niet lager mag zijn dan het vast gedeelte van een pensioen van 3,000 frank.

De rechthebbenden op kleine pensioenen worden alzoo reeds ruimschoots bevoordeeld. Het gunst-bedrag dat zij genieten voor het veranderlijk gedeelte, zou, indien geen beperking werd gesteld, leiden tot een onaanneembare wanverhouding met het veranderlijk gedeelte van de hogere pensioenen.

Alzoo zou het veranderlijk gedeelte van de pensioenen van 3,000 frank hooger zijn dan dat der pensioenen van 3,000 tot 5,000 frank, bijaldien niet uitdrukkelijk werd bepaald dat dit zoo niet mocht zijn. Dit is de bestaansreden van de bepaling welke zegt dat « het veranderlijk gedeelte der pensioenen waarvan het vaste deel 3,000 frank overtreft, niet lager zal mogen zijn dan het veranderlijk deel van een pensioen van 3,000 frank ». (Art. 9 der wet van 29 Juli 1926.)

De titularis van een pensioen van 3,000 frank ontvangt dus, op dit oogenblik, hetzelfde veranderlijk gedeelte als de titularis van een pensioen van 5,000 frank.

Bijaldien de beperking, gesteld door de bepaling welke men voorstelt op te

heffen, kwam te verdwijnen, zou er tusschen het bedrag van het veranderlijk gedeelte en dat van het vast gedeelte der kleine pensioenen een te groote wanverhouding bestaan, welke door de volgende tabel wordt aangeduid :

Voorbeeld met vijftien schijven van het index.

Vast pensioengedeelte.	Huidig veranderlijk gedeelte.	Verhouding tusschen het veranderlijk en het vast gedeelte.	Veranderlijk gedeelte in geval van opheffing der beperking.	Verhouding tusschen het veranderlijk en het vast gedeelte.
1,000	1,000	100 t. h.	1,500	150 t. h.
2,000	2,000	100 t. h.	2,250	112 ½ t. h.
3,000	2,700	90 t. h.	2,700	90 t. h.
4,000	2,700	67 ½ t. h.	2,700	67 ½ t. h.
5,000	2,700	54 t. h.	2,700	54 t. h.
6,000	3,000	50 t. h.	3,000	50 t. h.

Voorbeeld met twintig schijven van het index.

1,000	1,000	100 t. h.	2,000	200 t. h.
2,000	2,000	100 t. h.	3,000	150 t. h.
3,000	2,700	90 t. h.	3,600	120 t. h.
4,000	2,700	67 ½ t. h.	3,600	90 t. h.
5,000	2,700	54 t. h.	3,600	72 t. h.
6,000	3,000	50 t. h.	4,000	66 ½ t. h.

Getal pensioenen van minder dan 3,000 frank.

	1,000 frank en minder (vast gedeelte).	1,001 tot 2,000 frank (vast gedeelte).	2,001 tot 3,000 frank (vast gedeelte).
Rustpensioenen . . .	222	1,106	1,542
Weduwenpensioenen . .	1,289	3,707	3,065

Daarin zijn niet begrepen de pensioenen van de Nationale Maatschappij van Spoorwegen.

Men mag niet uit het oog verliezen dat de rustpensioenen zijn vastgesteld volgens den duur en den graad van het uitgeoefende ambt.

Onder de rechthebbenden der geringe rustpensioenen, waarvan het veranderlijk gedeelte beperkt is door het bedrag van het vast gedeelte, vindt men er geen die werden gepensionneerd onder normale voorwaarden, dit wil zeggen op den normalen leeftijd voor het pensioen en na eene volledige loopbaan en volledige praestaties. De bescheidenheid van deze pensioenen vloeit voort uit het feit dat de belanghebbenden enkel een beperkt werk hebben geleverd (de schoonmaaksters bij voorbeeld) of dat zij tot het pensioen werden toegelaten na een zeer korte loopbaan (soms minder dan tien jaar).

Voor een groot getal gepensionneerden werd het pensioen, waarop zij recht hadden wegens het getal dienstjaren in het Bestuur, vermeerderd uit hoofde van hun militaire dienstjaren die voor dubbel en driedubbel tellen.

Weduwen- en weezenpensioenen.

De weduwen- en weezenpensioenen zijn verworven ten bezwarenden titel en zijn ten laste van de voorzorgskassen. Deze pensioenen zijn samengesteld uit de

stortingen en afhoudingen van de belanghebbenden. Zij zijn in verhouding met het bedrag van de wedden en van het getal dienstjaren van de beambten.

Het meerendeel der voorzorgskassen bevinden zich in een weinig schitterenden toestand. Van de bestaande vijftien voorzorgskassen hebben er twaalf geantwoord dat zij de nieuwe lasten, die uit het voorstel zouden voortvloeien, niet zouden kunnen dragen zonder aanvullende inkomsten te zoeken door eene verhooging van de afhoudingen op de wedden der in functie zijnde beambten, afhoudingen welke thans reeds te zwaar zijn, verklaren ze meest allen.

Financieele gevolgen.

Benaderend bedrag van de uitgave voortvloeiend uit de voorgestelde afschaffing met :

	15 schijven.	16 schijven.	17 schijven.	18 schijven.	19 schijven.	20 schijven.
Burgerlijke pensioenen.	965,000	1,310,000	1,760,000	2,343,000	2,343,000	3,330,000
Weduwen- en weezen- pensioenen.	4,800,000	2,812,000	3,998,000	5,433,000	6,752,000	8,161,000

Niet inbegrepen de uitgave voor de pensioenen ten laste van de Nationale Maatschappij der Spoorwegen.

Aan uwen verslaggever, die namens de Middenafdeeling aan den Minister van Financiën zijne meening over de quaestie had gevraagd, werd geantwoord dat de Regeering zich tegen de aanneming van het wetsvoorstel verzetten zou.

Niettemin hebben sommige leden op de goedkeuring der Kamer aangedrongen, op grond van de volgende beschouwingen :

De gelijkaardige bepaling die voorkwam in de pensioenwet voor de burgerlijke en militaire slachtoffers van den oorlog is ingetrokken geworden; er bestaat geene reden om niet denzelfden maatregel te treffen ten vóordeele van de recht-hebbenden op het burgerlijk pensioen. Dat is de meening der leden van de Middenafdeeling, belast met het onderzoek van het ontwerp tot intrekking van de bepaling betreffende de slachtoffers van den oorlog, en die dit voorstel hebben onderteekend;

De beperking brengt alleen nadeel aan de rechthebbenden op een gering pensioen, hetgeen eene onrechtvaardigheid is die volstrekt moet verdwijnen.

De waardevermindering van den frank heeft de merkelijke waarde van het pensioen in zoo verre verminderd dat, zelfs zonder de beperking, er nog vermindering en niet verhooging zal bestaan;

De bijkomende uitgaven zijn niet zwaar. Die, betreffende de pensioenen voor weduwen en weezen, moeten door den Staat gedragen worden; geene bijkomende afhouding mag deswege aan de in dienst zijnde beambten worden opgelegd.

De Verslaggever,
C. FIEULLIEN.

De Voorzitter,
MAURICE LEMONNIER.

Chambre des Représentants.

SÉANCE DU 15 JUIN 1927.

Proposition de loi abrogeant le huitième alinéa de l'article 9, ainsi que le deuxième alinéa de l'article 18 de la loi du 29 juillet 1926, relative à la péréquation des pensions de retraite servies par le Trésor public, des pensions à charge des Caisses de prévoyance, etc. (1).

RAPPORT

FAIT, AU NOM DE LA SECTION CENTRALE (2), PAR M. FIEULLIEN.

MESSIEURS,

La proposition de loi a été adoptée par toutes les sections quasi sans discussion. Dans plusieurs sections des membres ont déclaré qu'ils donnaient un vote approuvatif sous réserve de l'examen des conséquences financières que la proposition entraînerait et pour autant que la proposition soit acceptée par le Gouvernement.

La section centrale a également adopté la proposition, sans aucune réserve par certains membres, avec réserve de l'accord du Gouvernement par d'autres membres.

*
* *

La loi du 29 juillet 1926 relative à la péréquation des pensions de retraite servies par le Trésor public, des pensions à charge des caisses de prévoyance, etc. dispose que :

« En aucun cas la partie mobile ne peut dépasser la partie fixe de la pension. »

La même disposition se trouvait dans la loi relative aux pensions des victimes de la guerre (invalides civils et militaires; veuves et orphelins de guerre, etc.). Elle fut abrogée sur proposition du Gouvernement, par la loi du 14 janvier 1927.

Les auteurs de la proposition de loi proposent de prendre la même mesure pour ce qui concerne les bénéficiaires des pensions civiles.

(1) Proposition de loi, n° 68.

(2) La Section centrale était composée de MM. Lemonnier, président, Raemdonck, Fieullien, Van Schuylenberg, Boens, Samyn et Van Hoeck.

La section centrale décida de poser au Gouvernement diverses questions notamment sur :

- 1° le nombre de pensionnés dont la pension est inférieure à 3,000 francs;
- 2° les raisons de la modicité de ces pensions;
- 3° la nature et la durée des services ayant créé le droit à la pension;
- 4° le montant des dépenses devant résulter de l'adoption de la proposition;
- 5° l'avis du Gouvernement sur la proposition elle-même.

La section centrale chargea votre rapporteur de se mettre à cet effet en rapport avec M. le Ministre des Finances. Nous résumons ci-après les déclarations qui nous ont été faites et les réponses aux questions posées :

La raison d'être de la disposition limitant au montant de la partie fixe celui de la partie mobile se trouve dans le fait que le taux de base de la partie mobile des petites pensions est beaucoup plus élevé que celui des autres pensions

A. Pour les pensions dont la partie fixe ne dépasse pas 3,000 francs, ce taux est de 10 francs par 100 francs pour les dix premières centaines, de 5 francs par 100 francs pour les dix centaines suivantes et de 3 francs par 100 francs pour les autres centaines, toute fraction comptant pour une centaine entière.

B. Pour les pensions supérieures à 3,000 francs, le taux, dans la limite d'un maximum de 600 francs, est fixé à 10 francs par 100 francs pour les dix premières centaines et à 2 francs par 100 francs pour les autres, la partie mobile de ces pensions ne pouvant toutefois être inférieure à celle d'une pension de 3,000 francs.

Avec le taux de base A la partie mobile atteint le niveau de la partie fixe beaucoup plus rapidement qu'avec le taux de base B. En effet, pour une pension de 1,000 francs et moins (partie fixe) la partie mobile égale la partie fixe dès la dixième tranche de l'index ($10 \times 100 = 1,000$ fr.) tandis qu'il faut 14 tranches à une pension de 2,000 francs et 22 tranches à une pension de 3,400 francs pour avoir une mobile du même import que la partie fixe. Toutefois, pour cette dernière pension, la partie mobile dépasserait la partie fixe dès la 18e tranche pour le motif qu'elle ne peut être inférieure à la partie fixe d'une pension de 3,000 francs.

Les titulaires de petites pensions sont ainsi déjà largement favorisés. Le taux de faveur dont ils bénéficient pour la partie mobile, conduirait, si aucune restriction n'y était apportée, à une disproportion inadmissible avec la partie mobile des pensions supérieures.

C'est ainsi que la partie mobile des pensions de 3,000 francs aurait été supérieure à celle des pensions de 3,001 à 5,000 francs si on n'avait expressément stipulé qu'il ne pouvait en être ainsi. C'est la raison d'être de la disposition qui dit que « la partie mobile des pensions dont la partie fixe dépasse 3,000 francs ne pourra être inférieure à la partie mobile d'une pension de 3,000 francs » (art 9 de la loi du 29 juillet 1926).

Actuellement donc, le titulaire d'une pension de 3,000 francs touche exactement la même partie mobile que le titulaire d'une pension de 5,000 francs.

Si la barrière, constituée par la disposition dont on propose l'abrogation disparaissait, il y aurait entre le montant de la partie mobile et celui de la partie

fixe des petites pensions une disproportion énorme, que le tableau ci-après indique :

Exemple avec quinze tranches de l'index.

Partie fixe de la pension.	Partie mobile actuelle.	Proportion de la partie mobile avec la partie fixe.	Partie mobile en cas de suppression de la barrière.	Proportion de la partie mobile avec la partie fixe.
1,000	1,000	100 %	1,500	150 %
2,000	2,000	100 %	2,250	112 ½ %
3,000	2,700	90 %	2,700	90 %
4,000	2,700	67 ½ %	2,700	67 ½ %
5,000	2,700	54 %	2,700	54 %
6,000	3,000	50 %	3,000	50 %

Exemple avec vingt tranches de l'index.

1,000	1,000	100 %	2,000	200 %
2,000	2,000	100 %	3,000	150 %
3,000	2,700	90 %	3,600	120 %
4,000	2,700	67 ½ %	3,600	90 %
5,000	2,700	54 %	3,600	72 %
6,000	3,000	50 %	4,000	66 ⅔ %

Nombre de pensions inférieures à 3,000 francs :

	1,000 francs et moins (partie fixe).	1,001 à 2,000 francs (partie fixe).	2,001 à 3,000 francs (partie fixe).
Pensions de retraite . .	222	1,106	1,542
Pensions de veuves . .	1,289	3,707	3,065

Non compris les pensions dépendant de la Société nationale des Chemins de fer.

Il importe de ne pas perdre de vue que les pensions de retraite sont déterminées par la durée et l'importance des fonctions exercées.

Parmi les bénéficiaires des pensions de retraite modiques dont la partie mobile est limitée par le montant de la partie fixe, il n'y en a pas qui ont été pensionnés dans des conditions normales, c'est-à-dire à l'âge normal de la retraite et après avoir fourni une carrière et des prestations complètes. La modicité de ces pensions provient du fait que les intéressés n'ont fourni que des prestations réduites (les nettoyeuses notamment) ou qu'ils ont été admis à la pension après une carrière très courte (parfois moins de dix ans).

Un grand nombre de ces pensionnés ont vu augmenter la pension à laquelle ils avaient droit pour leurs années de service administratif du chef de leurs services militaires comprenant des supputations doubles et triples.

Pensions des veuves et orphelins.

Les pensions des veuves et orphelins sont acquises à titre onéreux et sont à charge des caisses de prévoyance. Ces pensions sont constituées par les versements-retenues des intéressés. Elles sont en rapport avec le montant du traitement et le nombre d'années de service des agents.

La plupart des caisses de prévoyance se trouvent dans une situation peu brillante. Sur les quinze caisses de prévoyance existantes, douze ont répondu qu'elles ne pourraient supporter les charges nouvelles qui résulteraient de la proposition sans se créer des ressources supplémentaires, consistant dans une augmentation des retenues sur les traitements des agents en fonction, retenues déjà actuellement trop élevées, déclarent la plupart.

Conséquences financières.

Montant approximatif de la dépense résultant de l'abrogation proposée :

	15 tranches.	16 tranches.	17 tranches.	18 tranches.	19 tranches.	20 tranches.
Pensions civiles . . .	965,000	1,310,000	1,760,000	2,343,000	2,836,000	3,330,000
Pensions des veuves et orphelins . . .	1,800,000	2,812,000	3,998,000	5,433,000	6,752,000	8,161,000

Non comprise la dépense pour les pensions à charge de la Société nationale des Chemins de fer.

M. le Ministre des Finances a répondu à votre rapporteur, qui lui avait demandé au nom de la section centrale son avis sur la question, que le Gouvernement s'opposera à l'adoption de la proposition de loi.

Des membres ont néanmoins insisté pour que la Chambre adopte la proposition en faisant valoir les considérations suivantes :

La disposition identique qui figurait dans la loi sur les pensions des victimes civiles et militaires de la guerre a été abrogée; il n'y a pas de raison de ne pas prendre la même mesure en faveur des bénéficiaires des pensions civiles. C'est l'avis des membres de la section centrale chargée de l'examen du projet supprimant la disposition pour les victimes de la guerre et qui ont signé la présente proposition;

La barrière ne cause préjudice qu'aux bénéficiaires de petites pensions ce qui constitue une injustice qu'il faut faire disparaître;

La dévalorisation du franc a réduit la valeur réelle des pensions dans une mesure telle que même en supprimant la barrière il y aurait encore diminution et non augmentation;

Les dépenses supplémentaires ne sont pas lourdes. En ce qui concerne celles relatives aux pensions des veuves et orphelins il appartient à l'État d'en assumer la charge, aucune retenue supplémentaire ne doit être imposée de ce chef aux agents en activité.

Le Rapporteur,
C. FIEULLIEN

Le Président,
MAURICE LEMONNIER.